

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ВІДДІЛЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ,
ЗАГАЛЬНОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ПРОГРАМА

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ІСТОРИЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: ВИМІРИ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ (УКРАЇНСЬКИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДИСКУРСИ)

КИЇВ 30 ТРАВНЯ 2024 Р.

***Всеукраїнська науково-практична конференція
проводиться відповідно до плану роботи
Національної академії педагогічних наук України***

Організаційний комітет:

НАПН України, Відділення філософії освіти,
загальної та дошкільної педагогіки,
вул. Січових Стрільців, 52 – А, м. Київ
Тел. : (044) 481-37-63
E-mail: inna2520233@ukr.net

Інститут педагогіки НАПН України,
вул. Січових Стрільців, 52 – Д, м. Київ
Тел. : (044) 481-37-31
E-mail: ip.istp@gmail.com

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ

**Кремень
Василь
Григорович**

президент Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАН і НАПН України, доктор філософських наук, професор *(голова)*

**Топузов
Олег
Михайлович**

віцепрезидент Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор *(заступник голови)*

**Сисоева
Світлана
Олександрівна**

академік-секретар Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

**Култаєва
Марія
Дмитрівна**

завідувач кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор

**Дічек
Наталія
Петрівна**

завідувач відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

**Сисоєва
Світлана
Олександрівна**

академік-секретар Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (*голова*)

**Дічек
Наталія
Петрівна**

завідувач відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

**Ткаченко
Лідія
Іванівна**

завідувач сектору науково-аналітичної обробки і поширення інформації Президії НАПН України, кандидат педагогічних наук

**Ладоня
Катерина
Юріївна**

завідувач науково-організаційного відділу Інституту педагогіки НАПН України, доктор філософії в галузі філології

**Дмитренко
Сергій
Олександрович**

старший науковий співробітник сектору науково-аналітичної обробки і поширення інформації Президії НАПН України, кандидат фізико-математичних наук

**Максименко
Віталія
Дмитрівна**

старший лаборант відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ**Всеукраїнської науково-практичної конференції****09⁴⁵–10⁰⁰ Реєстрація учасників конференції**

(зал засідань Президії НАПН України)

10⁰⁰–12⁰⁰ Доповіді і виступи у дискусії

(зал засідань Президії НАПН України)

12³⁰–14³⁰ Продовження виступів і дискусії.**Підбиття підсумків**

Відповідно до обставин воєнного стану в Україні конференція проводитиметься в онлайн-режимі.

Покликання на підключення буде розіслано всім учасникам і поширено на сайтах НАПН України та Інституту педагогіки НАПН України

Місце проведення конференції

Президія НАПН України, вул. Січових Стрільців, 52-А,
м. Київ, зал засідань, 1-й поверх

Регламент повідомлень**Доповіді — до 15 хвилин****Виступи в обговоренні й репліки — до 5–10 хвилин**

ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ОБГОВОРЕННЯ:

- Освітньо-філософське осмислення чинників формування історичної пам'яті в аспекті НУШ
- Сучасний стан та перспективи формування історичної пам'яті в системі освіти України в умовах повоєнного відновлення
- Шкільний підручник як відбиток та інструмент історичної пам'яті
- Роль учителя/викладача у забезпеченні національної єдності та формуванні патріотів-державників
- Актуальний український та зарубіжний науковий дискурс історичної пам'яті

ПРОГРАМА

Відкриття Всеукраїнської науково-практичної конференції

Вітальне мотиваційне слово

Кремень Василь Григорович — Президент Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАН і НАПН України, доктор філософських наук, професор

Топузов Олег Михайлович — Віце-президент Національної академії педагогічних наук України, дійсний член (академік) НАН і НАПН України, Директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Модератор заходу:

Дічек Наталія Петрівна, завідувач відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Саух Петро Юрійович, доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, академік-секретар Відділення вищої освіти НАПН України

Історична пам'ять як репрезентативна форма дійсності. Її місія та культура формування

Пометун Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України

Проектування шкільного підручника з історії у контексті формування історичної пам'яті в суспільстві

Бех Іван Дмитрович, доктор психологічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України

Два етапи розвитку педагогічної науки

Удод Олександр Андрійович, доктор історичних наук професор, член-кореспондент НАПН України завідувачий відділом української історіографії Інституту історії України НАН України

Сучасний український історичний наратив як засіб протидії російській історичній пропаганді

Дічек Наталія Петрівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

Історична пам'ять і політика пам'яті: виміри дискурсу

Березівська Лариса Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Педагогічні біографічні дослідження у контексті реконструкції історичної пам'яті українського народу

Гоголь Наталія Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Проект «Інтенсифікація національної ідентичності в умовах російсько-української війни засобами мовно-літературної освіти»: від проблеми до її реалізації

Гупан Нестор Миколайович, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України

Вплив підручника з історії України на розвиток історичної пам'яті в семикласників

Кочубей Тетяна Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського

Роль особистості викладача у формуванні патріотичних почуттів здобувачів освіти

Яценко Таміла Олексіївна, доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України

Підручник української літератури як засіб формування національної ідентичності учнів 5–7 класів

Коляда Наталія Миколаївна, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Роль закладу вищої освіти в утвердженні української національної та громадянської ідентичності молоді

Кравченко Оксана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

П. Куліш – автор українських шкільних підручників другої половини XIX ст.

Міхно Олександр Петрович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, директор Педагогічного музею України, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Реалізація офіційної політики пам'яті у біографічних онлайн проєктах Педагогічного музею України та Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського

НАПРЯМ ПЕРШИЙ

ОСВІТНЬО-ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В АСПЕКТІ НУШ

Венгловська Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах Нової української школи

Головко Микола Васильович, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України з наукової роботи

Методичні особливості становлення профільного навчання фізики в Україні: минуле і сучасність

Загородня Алла Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор головний науковий співробітник відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

Історична пам'ять національної ідентичності в українській соціально-антропологічній філософії освіти

Ковальчук Ірина Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Софійність – підґрунтя давньоруської філософської традиції

Лендел Василь Васильович, здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» Мукачівського державного університету

Міждисциплінарний освітній проєкт у розвитку соціальних компетентностей старшокласників

Попова Валентина Вікторівна, доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту професійної освіти НАПН України

Попов Вячеслав Юхимович, кандидат економічних наук, доцент кафедри ЗЕД Національної академії статистики, обліку та аудиту

Історичний дискурс української науки та освіти крізь призму залежності шляху

Проніков Олександр Костянтинович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології та методики фізичного виховання, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Нова українська школа через призму пам'яті педагогічної спадщини С.Х.Чавдарова

Столяренко Олена Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Столяренко Оксана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету

Філософія освіти в новій реальності

Ткаченко Лідія Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України

Здійснення біографічного науково-дослідницького проекту як засіб формування матриці історичної пам'яті особистості в НУШ

НАПРЯМ ДРУГИЙ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Захарін Сергій Володимирович, доктор економічних наук, головний науковий співробітник відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

Сучасна українська освіта. «Стратегічний план діяльності МОН»: десять зауважень»

Іванюк Ганна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Актуальні стратегії формування історичної пам'яті в умовах повоєнного відновлення України

Мельник Уляна Василівна, завідувач заочним відділом, викладачка дисципліни «Діловодство» ВСП Івано-Франківський фаховий коледж ЛНУП

Методи і способи фіксація воєнних злочинів

Мосякова Ірина Юліївна, кандидат педагогічних наук, директор Комунальної організації Центр творчості дітей та юнацтва «Шевченківець» міста Києва, наукова співробітниця відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інститут педагогіки НАПН України

Implementation of educational management in out-of-school education institutions in today's measures

Силюк Анатолій Михайлович, заслужений працівник культури України

Шкільний музей в системі національно-патріотичного виховання та формування історичної пам'яті в закладі освіти

Шара Любов Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відно-

син Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Формування історичної пам'яті в учнів позашкільними закладами освіти

Шевченко Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу історії та філософії освіти, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Філософсько-освітні погляди українських діячів щодо формування толерантності в аспекті реалізації соціальної функції виховання учнівської молоді

Ясновська Людмила Василівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

Вивчення рідного краю на уроках історії у старшій школі та формування історичної пам'яті

НАПРЯМ ТРЕТІЙ

ШКІЛЬНИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ВІДБИТОК ТА ІНСТРУМЕНТ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

Антонець Наталія Борисівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Віденська сторінка українського підручникотворення (1920-1922)

Вдовченко Віктор Володимирович, доктор філософії в галузі дизайну, професор, вчитель-методист, старший науковий співробітник відділу технологічної освіти Інституту педагогіки НАПН України

Навчально-методичні комплекти з «основ дизайну» та «художнього проектування» із науково розширеним понятійно-термінологічним апаратом із педагогіки академіків-енциклопедистів НАПН України

Марчук Сергій Степанович, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та психології Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Народно-гуманістичні ідеї та здоров'я-зберезувальна спрямованість навчальних книг К. Ушинського «рідне слово» і «дитячий світ»

Петреченко Ірина Євгенівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Навчальний посібник «Історія Криму та кримськотатарського народу»: значення для вивчення минулого корінного народу України

Редько Валерій Григорович, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України

Шкільний підручник іноземної мови як засіб формування історичної пам'яті учнів в умовах компетентнісно орієнтованого освітнього середовища

НАПРЯМ ЧЕТВЕРТИЙ

РОЛЬ УЧИТЕЛЯ/ВИКЛАДАЧА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ ТА ФОРМУВАННІ ПАТРІОТІВ-ДЕРЖАВНИКІВ

Авраменко Богдан Ігорович, аспірант, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Особистість викладача закладу вищої освіти в умовах євроінтеграційного поступу України

Бессараб Наталія Андріївна, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник відділу інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Education of civic competence of students in foreign language lessons in the new ukrainian school

Беценко Тетяна Петрівна, доктор філологічних наук, професор Краєзнавчі студії у школі та ЗВО як чинник формування історичної пам'яті у молоді

Кривенко Олександр Григорович, аспірант лабораторії національно-патріотичного виховання Інституту проблем виховання НАПН України

Філософія освіти в контексті виховання духовно-моральних цінностей у студентів закладів вищої освіти

Радул Ольга Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Ткаченко Ольга Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

В.О. Сухомлинський про естетичне виховання

НАПРЯМ П'ЯТИЙ

АКТУАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

Ваховський Леонід Цезаревич, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Історична пам'ять у контексті історико-педагогічного пізнання

Гринь Олена Володимирівна, доцентка кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

Польський досвід формування історичної пам'яті у процесі навчання історії

Куліш Тетяна Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, вчений секретар Відділення психології, та спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Проблеми формування історичної пам'яті в освіті України (на прикладі постаті Наталії Лубенець)

Кропочева Наталія Миколаївна, науковий співробітник, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського

Формування національної ідентичності учнівської молоді як дієва складова педагогічної діяльності І. Д. Боднарчука (1910-1990 рр.): бібліографічний аналіз та стан відображення його доробку в сучасному науково-педагогічному дискурсі

Кошляк Михайло Анатолійович, кандидат педагогічних наук, президент федерації дзюдо України

Проблема виховання фізичної культури учнів у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського

Максименко Віталія Дмитрівна, старший лаборант відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

Порівняльна характеристика понять «пізнавальна активність» і «пізнавальна самостійність» в українській дидактиці початкової школи (1990-і – 2000-і роки)

Пугач Анжеліна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання НАПН України

Формування історичної пам'яті: освітні практики фактчекінгу для учнів старшої школи

Сухомлинська Леся Віталіївна, PhD, старший науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського

Педагогічні епістолярії В. Сухомлинського як складник національної історичної пам'яті

Ткаченко Андрій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогічної майстерності Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

Дійсність ідей А. Макаренка: німецько-українська комунікація в контексті великої війни

Філоненко Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Педагогічне новаторство Василя Івановича Харцієва

Човрій Софія Юліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету

Архівні джерела дослідження процесу становлення та розвитку професійної педагогічної освіти на Закарпатті (кінець XVIII– 40-і роки XX століття)

Янченко Тамара Василівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

Питання формування історичної пам'яті у спадщині українських педагогів

виміри історичної пам'яті (український і зарубіжний дискурси)

ДЛЯ НОТАТОК

